

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО ЕЛЕКТРОТЕХНИКА И ЕЛЕКТРОНИКА

„КАПИТАН ПЕТКО ВОЙВОДА“

ГРАД КЪРДЖАЛИ

УТВЪРДИЛ:

ИНЖ. АНТОАНЕТА СЕНДОВА

ДИРЕКТОР

**УЧИЛИЩНА ПРОГРАМА**

ЗА ГРАЖДАНСКО, ЗДРАВНО,

ЕКОЛОГИЧНО И ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ

ЗА УЧЕБНАТА 2026 – 2027 ГОДИНА

## **ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ**

Настоящата програма е разработена в съответствие със стратегическите приоритети на гимназията и определя институционалните политики на училището, които подкрепят и осъществяват гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в различните му форми.

То се осъществява в процеса на придобиването на всички видове училищна подготовка, както и в часа на класа, в дейностите по интереси, в извънкласни училищни, извънучилищни и междуучилищни дейности и при общата и допълнителна подкрепа за личностно развитие.

### **I. Приоритети**

1. Формиране на гражданско съзнание и граждански добродетели и е свързано със знания за устройството на демократичното общество, за правата и задълженията на гражданина и с умения и готовност за отговорно гражданско поведение.
2. Развитие на умения за създаване или поддържане на здравословен стил и условия на живот и за доброволното адаптиране към поведение, благоприятстващо здравето.
3. Формиране на екологична култура, екологично съзнание и екологично поведение в тяхната взаимна връзка с оглед познаване на екологичните закони, защита, подобряване, управление и разумно използване на природните ресурси, както и опазване на природната среда и на екологичното равновесие.
4. Усвояване на знания за различни измерения на културните идентичности и за основни характеристики на интеркултурните отношения, формиращо позитивно отношение към разнообразието във всички области на човешкия живот, както и умения и нагласи за конструктивни взаимодействия в мултикултурна среда.

### **II. Цели**

1. Изграждане на автономна и активна личност:
  - Да разбира и отстоява общочовешките ценности, ценностите на демокрацията и човешките права, участва в гражданския, политическия и социалния живот по отговорен, съзидателен и ефективен за себе си и за обществото начин.
  - Да познава институциите, структурата и процедурите на демократичното общество, икономическите и политическите реалности на глобализацията се свят.
  - Да зачита значимостта на всяка човешка личност в многообразието от нейните идентичности, признава правото и ценността на различието, приема равнопоставеност на всички в общото социално пространство.
  - Да осъзнава и цени своята културна идентичност.

- Да взаимодейства с членовете на семейството си, общността и другите хора по конструктивен и уважителен начин.
  - Да изразява обосновано и критично гражданската си позиция.
  - Да взема самостоятелни решения относно своето развитие, проявява инициативност и способност да си поставя цели, да планира и да обосновава действията си.
  - Да носи отговорност за поведението си и оценява влиянието на постъпките си за своя живот и този на другите хора.
  - Да подбира адекватна информация, продукти и услуги за подобряване на здравето и поддържа здравословен начин на живот за себе си и за околните.
  - Да познава и спазва нормите за екологична култура и поведение с оглед опазване на природата и създаване на устойчива околна среда.
  - Да познава механизмите на публичните институции и гражданското общество за прилагане на споделена отговорност за опазване на околната среда и проявява готовност за участие в тях.
  - Да умее да прави връзки между отделни сфери на обществения живот и да разбира причините за социалните неравенства, екологичните и глобалните предизвикателства.
2. Функциониране на училището като автономна, активна и саморазвиваща се общност
- Да възпитава в демократичните ценности.
  - Да насърчава инициативност, отговорност, солидарност, социална чувствителност и критичност у всички участници в образователната система.
  - Да утвърждава устойчива, включваща, демократична и здравословна среда, свободна от различните форми на агресия и дискриминация.
  - Да изгражда и поддържа позитивен психологически климат и възможности за избори, свързани със здравето, екологията, гражданското участие, межкултурна толерантност, взаимното разбиране, зачитане и уважение.
  - Да създава позитивна образователна среда за диалог между представителите на различните културни общности в зависимост от тяхната възраст и компетентности, включително и чрез формите на ученическото участие и самоуправление.

### **III. Начини и форми на осъществяване на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование**

1. В процеса на придобиването на всички видове училищна подготовка.
2. В часа на класа, включително и чрез ученическото самоуправление.
3. В заниманията по интереси и дейностите по обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие по Наредбата за приобщаващото образование.

4. Разработване и реализиране на проекти по Национални и Европейски програми.

## **ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ПОЛИТИКИ ЗА ПОДКРЕПА НА ГРАЖДАНСКОТО, ЗДРАВНОТО, ЕКОЛОГИЧНОТО И ИНТЕРКУЛТУРНОТО ОБРАЗОВАНИЕ**

### **IV. Възпитаване в трайни навици за отдаване на почит и израз на националното самосъзнание**

#### **1. Определяне на училищни ритуали**

- а) Всички официални празници, които се отбелязват в училището да започват с химна на Република България.
- б) На 15 септември и при изпращане на завършващите ученици от XII клас всички ученици, педагогически специалисти и гости посрещат и изпращат училищното знаме, носено от знаменосец и двама асистенти, показали добри резултати в образователно възпитателния процес.
- в) официално раздаване на дипломи и свидетелства на зрелостниците
- в) награждаване на отличили се ученици и учители;
- г) поддържането на училищен кът и съхраняването на училищното знаме;
- д) честването на национални празници, на официалните празници, на дните на национални герои и будители, на празника на патрона на училището:

- Честване на празника на град Кърджали – 21.10;
- Честване на Деня на народните будители;
- Патронния празник на училището – 18.12;
- Честване на 03.03 — Освобождението на България;
- Тържествено честване на 24.05 — Ден на славянската писменост и култура.

#### **2. Определяне на училищни символи и други отличителни знаци**

- Знаме училището;
- Лого на училището;
- Почетен плакет и грамота;
- Летописна книга;
- Почетна знак при честване годишнини на училището.

### **V. Подкрепа на инициативността и участието на децата и учениците чрез подходящи за възрастта им включващи демократични практики**

- 1. Участие в Ученически съвет като форми на ученическо самоуправление;
- 2. Организиране на доброволчески дейности във и извън училище;

3. Поддържане на училищната интернет страница с информация за активното участие на учениците в различни изяви- конкурси, състезания, олимпиади, изложби, проекти.

4. Организиране на училищни празници, кампании и събития съобразно календара на световните, международните, европейските, националните, общинските, местните, професионалните и културните дати и празници:

Подкрепящи здравето:

- 01. 12. - Световен Ден за Борба срещу СПИН- ежегодни мероприятия;
- 17. 05. - Национален Ден на спорта — да се отбележи в часовете по ФВС по преценка на преподавателите.
- 31. 05. - Световен Ден без тютюнопушене — беседа с презентации в ЧК.

Подкрепящи толерантността:

- 16. 11. Международен Ден на толерантността — беседа в ЧК, изработване на табла в часовете по изобразително изкуство.
- Световен ден за борба с тормоза в училище.

Подкрепящи социалната чувствителност:

- 18. 11. - Световен Ден в памет на жертвите на катастрофи.

Подкрепящи правата на човека - беседи в ЧК

Подкрепящи опазването на околната среда:

- 22. 04. - Световен ден на Земята – организиране на Регионална среща за добри практики „Земята – наш дом”.

5. Организиране на обучения на връстници от връстници.

6. Участие в клубове и групи по интереси.

7. Реализиране на форми на посредничество, решаване на конфликти, превенция на агресията за осигуряване на подкрепа за личностно развитие /обща и допълнителна/, на подходяща физическа, психологическа и социална среда за развитие на способностите и уменията на учениците, в съответствие с индивидуалните образователни потребности на всеки ученик и в съответствие с разработените стратегии за подкрепа за личностно развитие.

Спомагане за успешното преодоляване от учениците на възникнали затруднения и конфликти в училище семейството и обществото.

8. Проучване на мненията, нагласите и очакванията на учениците относно процеса и съдържанието на училищното образование и предложения по училищния живот.

VI. Подкрепа за мултикултурната среда в училището

В ПГЕЕ „Капитан Петко войвода” се обучават ученици от различни етноси: български, ромски, турски. На ниво училище и клас се организират дейности, свързани с успешното интегриране на ученици от малцинствените групи.

## VII. Дейности за реализиране на институционалните политики

### 1. В часа на класа:

**Таблица за разпределение на темите в часа на класа**

| №  | Тематично направление                                                               | Разпределение по класове на часовете |    |    |    |     |
|----|-------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|----|----|----|-----|
|    |                                                                                     | VIII                                 | IX | X  | XI | XII |
| 1  | Патриотично възпитание и изграждане на националното самочувствие                    | 4                                    | 4  | 4  | 4  | 4   |
| 2  | Толерантност и интеркултурен диалог                                                 | 1                                    | 1  | 1  | 1  | 1   |
| 3  | Финансова и правна грамотност, вкл. и „Моето първо работно място“                   | 2                                    | 2  | 2  | 2  | 12  |
| 4  | Военно обучение и защита на родината                                                |                                      |    | 5  | 5  |     |
| 5  | Безопасност на движението по пътищата                                               | 4                                    | 4  | 4  | 1  | 1   |
| 6  | Защита на населението при бедствия и аварии и катастрофи; оказване на първа помощ   | 5                                    | 5  | 5  | 3  | 3   |
| 7  | Превенция на насилието, справяне с гнева и с агресията; мирно решаване на конфликти | 2                                    | 2  | 2  | 2  | 2   |
| 8  | Превенция на тероризма и поведение при терористична заплаха; киберзащита            | 2                                    | 2  | 2  | 2  | 2   |
| 9  | Кариерно ориентиране                                                                |                                      |    | 1  |    |     |
| 10 | Превенция и противодействие на корупцията                                           | 2                                    | 2  | 2  | 2  | 2   |
| 11 | Електронно управление и медийна грамотност                                          |                                      | 1  | 1  | 4  |     |
|    | Общо                                                                                | 22                                   | 23 | 29 | 26 | 27  |

В таблицата е посочен минималният брой часове за занимания и дейности по посочените тематични области. В зависимост от спецификата на класа, възрастта на учениците и конкретния контекст е възможно и комбиниране на теми и дейности от различни тематични области.

В остатък от часове, предвидени за часа на класа, се осъществяват занимания и дейности, свързани с гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование, за развитие на класа като общност, за ученическото самоуправление и др.

### 2. Ученическо самоуправление:

- Всяка паралелка избира свой ученически съвет, който подпомага дейността на класния ръководител и инициира дейности на ниво клас.
- Утвърждаване дейността на ученическия съвет като форма на демократичното училищно самоуправление.
- В състава на ученическия съвет влизат председателите и членовете на съветите на паралелките от VIII до XII клас.

- Ученическият съвет има тричленно ръководство, което се избира с гласуване за всяка учебна година.

- Редовни заседания на ученическият съвет се провеждат всеки месец.

- Ученическият съвет разработва годишен план съобразен с годишния план на училището.

- Представители на ученическият съвет имат право да взимат участие в педагогически съвети и в заседания на обществения съвет в училище.

- Ученическият съвет участва в разработването на етичен кодекс на училището.

- Ученическият съвет разработва и участва в реализирането на проекти.

### 3. Проект „Успех за теб”

- Проектът е за подкрепа на всички деца, които имат затруднения с усвояване на учебното съдържание по различни предмети.

- Основната цел е да се подпомогне равния достъп до качествено образование и по-пълното обхващане на учениците в училищното образование чрез дейности за преодоляване на затруднения в обучението и пропуски при усвояването на учебното съдържание, както и за развитие на потенциала и възможностите им за успешно завършване на средно образование и за бъдеща социална, професионална и личностна реализация.

- В резултат на дейностите трябва да се постигне намаляване на дела на преждевременно напусналите образователната система и системата на обучение, както и към повторното им включване.

- В зависимост от индивидуалните потребности ще се извършват дейности за допълване, развитие и надграждане на компетентности, придобити в задължителните часове, както и за мотивиране на учениците за задържане в училище и за предотвратяване на преждевременното напускане.

### 4. Интегрирано по учебни предмети:

- В процеса на придобиване на общообразователна подготовка по отделни учебни предмети - биология и здравно образование, история и цивилизации, география и икономика.

- Интегрирано чрез ориентиране на обучението по общообразователните предмети към придобиване на ключовите компетентности.

- Чрез добри практики в професионалното обучение на нашите ученици.

VIII. Теми по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование за часовете, които не се водят от учители специалисти, по време на заместване на отсъстващ учител, включително и по Националната програма „Без свободен час”, Модул „Без свободен час в училище“.

| ЗДРАВНО ОБРАЗОВАНИЕ    |                                                                                                                                                |
|------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                        | Безопасно движение по пътя                                                                                                                     |
|                        | Първа помощ. Долекарска помощ                                                                                                                  |
|                        | Алкохол и зависимост                                                                                                                           |
|                        | Наркотици. Видове. Рискове от употребата на психоактивни вещества.                                                                             |
|                        | Зависимостта като болест. Мотивация.                                                                                                           |
|                        | Превенция на употребата на алкохол, тютюнопушене, наркотични вещества ивейпове                                                                 |
|                        | Предпазване от употреба на психоактивни вещества                                                                                               |
|                        | Добрата устна хигиена днес. Здрави зъби и венци за цял живот.                                                                                  |
|                        | Животът е предимство – ограничаване на транспортния травматизъм.                                                                               |
|                        | Здравословно хранене. Гладуването – ползи и вреди                                                                                              |
|                        | Физическо развитие и дееспособност                                                                                                             |
|                        | Психично здраве                                                                                                                                |
|                        | Стресът и как да се предпазим от него                                                                                                          |
|                        | Сексуално здраве                                                                                                                               |
|                        | Лична хигиена, облекло, външен вид.                                                                                                            |
|                        | Инфекциозни болести. Грип. Шарки. Ваксини.                                                                                                     |
|                        | Основни принципи на здравословното хранене. Хранителна пирамида.                                                                               |
|                        | Туберкулозата се завръща!                                                                                                                      |
|                        | СПИН. ХИВ позитивни – Не умирай от безразсъдство!                                                                                              |
|                        | Хепатит А                                                                                                                                      |
|                        | Физическа активност                                                                                                                            |
| ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ |                                                                                                                                                |
|                        | Правата на човека.                                                                                                                             |
|                        | Парламентарно управление в правовата държава. Демокрация и избори                                                                              |
|                        | Институции в РБ (Конституция, Парламент, Президент, Министър-председател, Кмет, Областен управител). Какво знаем за тях – функции, правомощия? |
|                        | Символи на ЕС (знаме на ЕС, конституция на ЕС                                                                                                  |
|                        | Символи и ритуали в РБ (химн, герб, знаме на РБ)                                                                                               |
|                        | Конфликтите – как да ги разрешаваме. Противоположност на речта на омразата                                                                     |
|                        | Трафикът на хора или съвременното робство                                                                                                      |
|                        | Правилата в обществото – гаранция за сигурен живот                                                                                             |
|                        | Новият наркотик Интернет – как да се спасим. Киберсигурност.                                                                                   |
|                        | Пристрастяване към хазартни игри                                                                                                               |
|                        | Невербална – безсловесна комуникация.                                                                                                          |
|                        | Общуване между родители и деца                                                                                                                 |
|                        | Насилие. Превенция на насилието                                                                                                                |
|                        | Нашата община (забележителни местности и обекти                                                                                                |
|                        | Отношенията в обществото (в магазина, на улицата, в автобуса, в болницата)                                                                     |
|                        | Медиите в живота на обществото. Медийна грамотност                                                                                             |
|                        | Финансова грамотност                                                                                                                           |
|                        | Аз и моите права – Конституцията на България                                                                                                   |
|                        | Снимка на класа (проблеми на класа)                                                                                                            |

|                                  |                                                                                                                                                    |
|----------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                  | Кибертормоз                                                                                                                                        |
|                                  | Какво е икономическа криза ?                                                                                                                       |
|                                  | Дигитално гражданство                                                                                                                              |
|                                  | Благотворителност и доброволчество                                                                                                                 |
|                                  | Отношението на учениците към училищния правилник                                                                                                   |
|                                  | Агресията в училище и извън него (опазване живота и здравето на децата и учениците, опазване на материалната база в училище и на обществени места) |
|                                  | Внимание – секти                                                                                                                                   |
|                                  | Престъпност и противообществени прояви                                                                                                             |
|                                  | БЧК – организация и дейност                                                                                                                        |
| <b>ЕКОЛОГИЧНО ОБРАЗОВАНИЕ</b>    |                                                                                                                                                    |
|                                  | Човешкото всекидневие – източници на замърсяване                                                                                                   |
|                                  | Видове отпадъци – битови, производствени, строителни и др.                                                                                         |
|                                  | Видове замърсявания на околната среда - последици                                                                                                  |
|                                  | Водата – природен ресурс и основен фактор на живот                                                                                                 |
|                                  | Категории защитени територии                                                                                                                       |
|                                  | Екологични проблеми – природни бедствия                                                                                                            |
|                                  | Разделно събиране на отпадъци. Рециклиране                                                                                                         |
|                                  | Азбука на отцеляването                                                                                                                             |
|                                  | Туризм - извор на здраве и дълголетие                                                                                                              |
|                                  | Климатични промени                                                                                                                                 |
|                                  | Пестене на вода и електроенергия                                                                                                                   |
|                                  | Опазване на биоразнообразието                                                                                                                      |
|                                  | Горите и защитените територии                                                                                                                      |
|                                  | Кръгова икономика                                                                                                                                  |
|                                  | Устойчив начин на живот                                                                                                                            |
| <b>ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ</b> |                                                                                                                                                    |
|                                  | Лесно ли е да бъдеш толерантен?                                                                                                                    |
|                                  | Конфликти в мултикултурна среда                                                                                                                    |
|                                  | Да приемем различния до нас, защото и ние сме различни от него                                                                                     |
|                                  | Толерантност, търпимост, уважение към другите и към себе                                                                                           |
|                                  | Приятел и враг – междуполово разбиране                                                                                                             |
|                                  | Общуване с връстниците                                                                                                                             |
|                                  | Моята личност и моят свят                                                                                                                          |
|                                  | Моята мечта е ...                                                                                                                                  |
|                                  | Какво мислим за социалните мрежи                                                                                                                   |
|                                  | Избор на професия                                                                                                                                  |
|                                  | Живот без „връзки“? Книжки?                                                                                                                        |
|                                  | Умения за работа в екип, поемане на отговорност, умения за присъждане на оценка за другия                                                          |
|                                  | Дисциплина и самоконтрол (умението да си взискателен и отговорен към себе си и към другите)                                                        |
|                                  | Професионално ориентиране – В лабиринта на търсене на работа                                                                                       |
|                                  | Умения за водене на разговор(умеем ли да говорим убедително , да постигаме успех в спора чрез коректност и уважение към различните мнения)         |

|  |                                                                                                                                           |
|--|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | Междоличностни отношения (ученик-ученик, ученик-учител, ученик-родител, ученик-общество, момичета-момчета, младежи-девойки, стари-млади). |
|  | Приятелството – що е то и има ли бъдеще? Какви качества трябва да притежава твоят приятел?                                                |
|  | Видове тормоз                                                                                                                             |
|  | Межкултурни различия.                                                                                                                     |
|  | Културно многообразие                                                                                                                     |
|  | Българските традиции                                                                                                                      |
|  | Работа в екип                                                                                                                             |

Настоящата Училищна програма за гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование в ПГЕЕ „Капитан Петко войвода“, гр. Кърджали е разработена съгласно Наредба № 13/21.09.2016 г. на Министъра на образованието и науката, приета на заседание на Педагогическия съвет с Протокол № 1/15.09.2025 г. и утвърдена със Заповед на Директора на училището.